

VLAAMSCH LEGIOEN, anti-bolsjewistische eenheid aan oostfront tijdens de Tweede Wereldoorlog (1941-1943).

Toen op 22 juni 1941 nazi-Duitsland de Sovjet-Unie aanviel werden in de meeste door Duitsland bezette of met Duitsland verbonden landen en zelfs in enkele neutrale staten anti-bolsjewistische eenheden opgericht om aan de zijde van het Duitse leger te vechten aan het oostfront. In Vlaanderen werd het initiatief tot de oprichting van een Vlaamsch Legioen genomen door de leiding van het **Vlaamsch Nationaal Verbond** (VNV) die reeds enkele maanden eerder tot militaire **collaboratie** was overgegaan in de Waffen-ss. De VNV-leiding hoopte de gelegenheid te krijgen te collaboreren buiten de Waffen-ss met een eigen herkenbare Vlaamse eenheid die onder haar politieke controle stond. Tevens rekende ze erop met het anticomunistisch engagement aansluiting te vinden bij een brede rechts-katholieke opinie. Het Vlaamsch Legioen werd evenwel zoals alle andere Germaanse legioenen aan de Waffen-ss toegevoegd. Weliswaar kreeg het Legioen een apart statuut en werden eigen kentekens voorzien. Er was ook een aparte legioenseed voorzien die de vrijwilligers alleen maar verbond voor de strijd aan het oostfront. In werkelijkheid werden de legioensoldaten opgeleid en georganiseerd in de Waffen-ss en werden zij onderworpen aan een Groot-Duitse en antichristelijke indoctrinatie, ondanks een overeenkomst tussen de VNV-leiding en de ss-leiding in Brussel die onder meer een katholieke aalmoezenier en controlemogelijkheid van het VNV had toegezegd. De ss-leiding in Berlijn beschouwde de legioensoldaten als een troef voor de Groot-Duitse politiek. Het kwam vlug tot spanningen. VNV-gezinde vrijwilligers maakten hun beklag bij de VNV-leiding die bij de Duitse overheid vruchteloos aandrang op een naleving van de afspraken. Op 7 mei 1943 beval de ss-leiding de ontbinding van het Vlaamsch Legioen en de omvorming tot de **ss-Sturmbrigade Lange-marck**, een reguliere Waffen-ss-eenheid. Het leidde bij een deel van de vrijwilligers tot verzet en bij de VNV-leiding tot een verscherping van de politieke malaise als gevolg van de politieke strijd met de ss.

Circa 2600 Vlamingen hebben gestreden in het Vlaamsch Legioen, waarvan een 400-tal zich al geëngageerd had in de Waffen-ss voor de oprich-

ting van het Vlaamsch Legioen. Het Vlaamsch Legioen had grotendeels een Duits kader, al waren er ook Vlaamse officieren en onderofficieren. Het werd als een regiment ingezet in de 2.SS-Infanterie-Brigade aan het noordelijke front rond Leningrad (Sint Petersburg). Circa 10% van de legioensoldaten liet het leven aan het front. In het dagorder van de Duitse legerleiding werd het Vlaamsch Legioen tot twee keer toe opgemerkt omwille van zijn inzet aan het front.

LITERATUUR: B. de Wever, *Vlamingen aan het oostfront: Vlamingen in het Vlaams Legioen en de Waffen-SS*, 1984; – J. Vincx, *Vlaanderen in Uniform*, VII, 1984; – B. de Wever, 'Rebellen aan het Oostfront: de politieke moeilijkheden bij de Vlaamse oostfronters', in *WT*, jg. 53, nr. 4 (1994), p. 201-216 en jg. 54, nrs. 1-2 (1995), p. 3-12 en p. 81-90.

BRUNO DE WEVER